

NORSK
SOROPTIMA

TEMA: Store utfordringer i korona-tid

Alt vil bli bra?

Vil pandemien endre verden?
Fire sorooptimister om framtiden.

Laerdal Medical

redder liv til mødre og nyfødte.

Sorooptimistprofilen

Gerd Halmø – et langt liv
med engasjement for kvinner.

Randi Mordal Hessen, unionspresident SI Norge.

Kjære Soroptimister

Covid-19 våren forandret en hel verden, og for Norge startet alt, eller mer riktig – stoppet alt 12. mars. For unionsstyret ble det en hektisk tid. To svært viktige arrangement måtte avlyses, Lands- og representantskapsmøtet og Nordiske Dager. Jeg vil rette en stor takk til medlemmene i SI Trondheim, SI Trondheim Syd og SI Ringerike for det arbeid dere har lagt ned i forberedelsen til de to arrangementene. Vi var mange som hadde gledet oss til å komme både til Trondheim og Ringerike, men dessverre ble det ikke slik.

Pandemien har satt fart på teknologiutbredelse og brakt oss et sjumilssteg nærmere et heldigitalt samfunn. Mange har måttet «koble seg på den digitale verden» i forhold til bruk av teknologi, også vi som soroptimister. Vi har måttet ta i bruk digitale plattformer for å kunne holde kontakten med våre medlemmer.

Unionsstyret har nylig gjennomført en spørreundersøkelse blant klubbene og klubbpresidentene for å få en oversikt over aktiviteten under Corona-pandemien. Vi er mange i vår organisasjon som er i risikogruppen og mange klubber har sett seg nødt til å avlyse møter. Noen har likevel funnet kreative løsninger for å kunne møtes, og mange av klubbprosjektene kan gå som normalt. Det er gledelig å lese at så mange klubber avviker sine styremøter elektronisk. Dette sier litt om at klubbene bør ta neste steg, og arrangere et digitalt klubbmøte. Hele resultatet av spørreundersøkelsen er lagt ut på unionens hjemmeside.

Sist nevnte jeg hvor viktig det er at vi fortsetter vårt arbeid med påvirkning ovenfor både sentrale og lokale myndigheter. Jeg tenker da spesielt på det med vold i nære relasjoner. Mange kvinner og jenter rundt omkring i verden er nå i svært krevende situasjoner, både på grunn av bortfall av inntekt fra jobb og en langt større grad av vold i nære relasjoner. SIE President Anna Wszelaczyńska har laget en video-melding til medlemmene innenfor føderasjonen. Der blir det blant annet nevnt at vold i hjemmet har økt med 30% i Europa. Hun mener at det er nødvendig å skape større bevisstgjøring rundt dette problemet. Dere finner videoen på siste utgave av The Link News Bulletin.

Unionsstyret har satt temaet vold i nære relasjoner på agendaen. Det er sendt brev til statsminister Erna Solberg, justisminister Monica Mæland, barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad og kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup. I brevet setter vi fokus på at arbeidet med å forebygge vold i nære relasjoner er viktigere enn noen gang, og at vi soroptimister forventer at arbeidet med en nasjonal handlingsplan settes i gang snarest.

Vi har også, sammen med Programansvarlig og Ass. Programansvarlig, sett på muligheten til å realisere et unionsprosjekt. Et prosjekt som har til hensikt å verne om de svake og mest utsatte i krisetider.

Jeg vil også nevne at Advocacy Coordinatorene i Europa har lagt ut plakat med de «blå damene», hvor det opplyses om lokale/nasjonale hjelpetelefonnummer. På de norske plakaten står nummeret til volds- og overgrepstelefonen, samt alarmtelefon for barn og unge.

Redaksjonen har tatt inn mye spennende lesning i denne utgaven, det er vanskelig å plukke ut en enkelt reportasje, men «Dråpen i havet» viser at det er flere enn vi kan hjelpe som trenger hjelp, men at en dråpe er bedre enn ingen hjelp.

Sommeren står for tur og unionsstyret vil ønske dere alle en riktig god sommer.

Soroptimisthilsen

Randi Mordal Hessen

Unionspresident

Norsk Soroptima kommer ut med 4 nummer årlig og er medlemsblad for Norges 1600 soroptimister. Som del av Soroptimist International, en NGO (non governmental organisation) for kvinner, er vi tilknyttet FN med representanter i FNs organer i New York, Geneve, Wien, Paris, Roma, Nairobi og Kairo. Soroptimistene har generell konsultativ status i FN og Europarådet. Organisasjonen er en upolitisk sammenslutning av klubber og arbeider for internasjonal forståelse, vennskap, fremme av menneskerettighetene, bedring av kvinners stilling i alle samfunn, respekt og forståelse for andres arbeid.

Forsidebilde: Peter Ahrend, Pixabay

Innhold

8-9
KORONA-BOOM
FOR DIGITALISERING

Toril Nag, konserndirektør
tele/teknologi, Lyse.

10-12
LAERDAL MEDICAL
REDDER MØDRE OG
NYFØDTE

13-15
MER ENN EN
«DRÅPE I HAVET»

Organisasjonen koordinerer 7 000 frivillige.

16-17
FORSKER PÅ
KORONAVAKSINE

20-24
SOROPTIMISTSTOFF

Rekruttering, brev til politikerne,
Yenneprojekt, Prosjektspris,
Louise Iversens plass, Oslo.

6-7
ALT VIL BLI BRA?

Vi har spurt 4 soroptimister
om framtiden.

4-5
STOR INNSATS
I VANSKELIG TID

Soroptimister verden rundt.

18-19
SOROPTIMISTPROFILEN

Gerd Halmø, Stavangerklubben.

Store utfordringer i krisetid

Koronakrisen medfører store og uoversiktlige konsekvenser for samfunnet, for bedrifter og enkeltpersoner. Med en nedstenging av store deler av verden under krisen, kan vi forvente oss langvarig økonomisk krise, økt arbeidsledighet og større fattigdom. Dette skaper store utfordringer og i en krise som dette er kvinner og barn de mest sårbare. Mer enn noen gang er det behov for soroptimistenes innsats mot vold i nære relasjoner, utdannings- og helseprosjekter.

– Den største utfordringen jeg aner, vil være jentene sin skolegang i fattige utviklingsland, sier Aase-Brit Borsheim som er en av fire soroptimister vi har spurt om hva de forventer i framtiden. I løpet av få uker har det vært en utrolig

digital utvikling – en mulighet, men den kan også forsterke ulikheter mellom folkegrupper; for eksempel mellom de som har tilgang til god digital infrastruktur, og de som ikke har.

Det er stor innsats fra mange hold i denne krisen. Vi har blant annet valgt å fortelle om stor forskerinnsats for å utvikle vaksine og organisasjonen Dråpen i Havet som gjør et fantastisk arbeid i flere flyktningleirer i Hellas.

God lesning!

*Fra redaksjonen, Lianne Olsen, redaktør,
Anne-Kari Aas Eielsen, Turid M. Lindheim Nilsen og
Unni Ustad Figenschou*

Stor innsats i vanskelig tid

I en krise er det ofte kvinner og barn som er mest sårbare. Det er derfor viktigere enn noen gang at soroptimister fortsetter sitt arbeid for å hjelpe kvinner og jenter i hele verden.

Vi ser nå etter hvert de vidtrekkende konsekvensene av korona-pandemien. Phumzile Mlambo-Ngcuka, administrerende direktør for *FN Women* uttalte nylig at det store antallet mennesker som nå bor hjemme gir en økende risiko for det hun kalte en «skygge-pandemi», nemlig vold mot kvinner og vold i hjemmet.

Soroptimist internasjonal president Sharon Fisher skrev et brev i begynnelsen av mai til alle soroptimister der hun minnet om at vår globale organisasjon har en sterk posisjon. Organisasjonen er bygd på vennskap og solidaritet. Soroptimister har evne og erfaring til å støtte og styrke kvinner og jenter i samfunn som er i nød. Hennes budskap

er å ta vare på hverandre, ta kontakt og være med å bidra i disse vanskelige tider.

”SI Italia tilbyr gratis psykologisk støtte under pandemien.”

KVINNER MÅ BESKYTTES

Mange kvinner og jenter rundt omkring i verden er nå i svært krevende situasjoner. Bortfall av inntekt fra jobber i uformell sektor, økning i ubetalt

omsorgsarbeid, langt større grad av vold i nære relasjoner og redusert tilgang til helsetjenester og rettigheter utgjør noen av utfordringene.

President av Soroptimist Internasjonal Europa Anne Wszelaczyńska sa nylig i en video melding til medlemmene, at vold i hjemmet har økt med 30% i Europa. Hun mener at det er nødvendig å skape større bevisstgjøring rundt dette problemet.

– Vi forventer at våre regjeringer og lokale myndigheter, hjulpet av allmennheten, iverksetter mer målrettede tiltak for å beskytte kvinner og barn.

VI JOBBER VIDERE

Til tross for karantene og sosial distansering, fortsetter soroptimister

over hele verden å arbeide med sine prosjekt for å hjelpe jenter og kvinner. Medlemmer jobber på dugnad, handler for naboer som har behov for hjelp og syr masker og beskyttelsesklær.

I Malaysia, har SI Petaling Jaya et program de kaller «Hungerbuster» der de leverer ut fersk frukt, egg, nudler og grønnsaker til tre barnehjem. Klubben har også donert et kjøleskap til et barnehjem og en varebil med mat til et flyktningssenter. I Østerrike deler soroptimister ut antibakteriell gel til nyutdannede videregående studenter i Innsbruck. I Australia har SI Bayside jobbet med å lage pleiepakker for helsearbeidere, mens SI Kemang i Indonesia har samlet inn penger for å kjøpe og dele ut selvbeskyttelses-utstyr til flere sykehus i Jakarta og andre byer. SI Caracas i Venezuela lar heller ikke korona-viruset stoppe dem. De holder online workshops, leverer mat til kvinner med lav inntekt og deler ut plakater med kritisk informasjon for å holde samfunnet trygt.

SI Italia tilbyr gratis psykologisk støtte under pandemien. Mange fagpersoner bruker sin kompetanse og erfaring til å gi telefonassistanse. Soroptimister fra Italia leverer tjenesten som er administrert av et team på 30 medlemmer inkludert psykologer, psykoterapeuter, psykiatere og psykoanalytikere.

SI Korea samlet inn penger for å kjøpe og dele ut 18 900 masker i tillegg til en kontant donasjon til to legesentre. Mange vanskeligstilte barn i Sør-Afrika får sitt eneste måltid på dagen på skolen, men under pandemien er skolene stengt og måltidet uteblir. SI Pretoria-Tshwane har derfor samlet inn penger til mat for skolebarn på Makghato Primary School

i Atteridgeville. Rektoren på skolen, som er soroptimist, fikk hjelp av kollegaer til å kjøpe inn og dele ut mat til familiene til skolebarna.

DIGITAL KONTAKT

Soroptimister holder kontakt med hverandre gjennom pandemien. Mange har tatt i bruk teknologi for å holde prosjektene sine i gang. På Facebook kan man se bilder fra hele verden der soroptimister holder møtene sine på digitale plattformer.

I Norge har mentorprogrammet i Bergen hatt to innholdsrike Skype-møter med mentorer og prosjektgruppen, med oppdateringer og samtaler om veien videre for hvert mentorpar.

Klubbene rundt om i landet holder digitale klubbmøter. Larvik-klubben holdt sitt mai møte på *Google Meet*, og i Tromsø brukte de *Zoom* for klubbmøtet i mai.

Soroptima-redaksjon har hatt flere møter på Facebook Messenger. Det har vist seg å være en rask og effektiv måte å jobbe på.

Årets Lands- og Representantskapsmøte, som skulle blitt holdt i Trondheim i april, var delvis gjennomført med elektronisk avstemming. Og årets prosjektpris, som er tildelt SI Trondheim for prosjektet 'Video-workshop for jenter fra Ramallah og Trondheim', var kunngjort via video på unionens nettsider. Se s. 22 for mer informasjon.

Hvordan verden ser ut om seks måneder eller om et år er det ingen som vet, men soroptimister har vist at de takler en krise og står i en storm.

Kilde: <https://www.soroptimistinternational.org/>, Facebook

ANTIBAC FOR STUDENTER: Soroptimistklubben i Innsbruck gir nyutdannede videregående studenter antibakteriell gel. (Foto: Facebook, Soroptimister)

LARVIK KLUBBMØTE: Medlemmer møtes på *Google Meet*. (Foto: Ellen Snedal, Larvik)

MALAYSIA: SI Petaling Jaya leverer ut fersk frukt, egg, nudler og grønnsaker til tre barnehjem. (Foto: https://www.soroptimistinternational.org)

Alt vil bli bra?

Mange mener at koronaepidemien vil endre verden. Vi har spurt fire soroptimister fra ulike klubber hva de håper og tror vi kan forvente oss i framtiden.

I Norge ser vi vilje til å hjelpe hverandre og ha omtanke for andre i denne tiden. Med en nedstenging av store deler av verden kan vi forvente oss langvarig økonomisk krise, økt arbeidsledighet og større fattigdom. Sentrale politikere i Norge frykter stengte grenser og er redd koronaviruset vil gi næring til nasjonalistiske og autoritære krefter. Vil våre verdier endres, vil krisen vi nå opplever føre til et raskere grønt skifte? Vil verden forbli like åpen som nå og vil soroptimistenes arbeid med likestilling og utdanningsprosjekter fortsette i samme spor?

**EVY KRUSE,
SANDEFJORD:**

Nærmest over natten kom krisen. Og så spirer det gjennom alt; Solidaritet, vennlighet og en enorm dugnadsånd. Mange har måttet «utvide komfortsonen» i forhold til bruk av teknologi. Samhandling uten samvær. De siste måneders tilpassing bygger på de verdier vi hadde fra før. Den norske dugnadsånden favner mange solide verdier – og vil bestå. *Det*

er prosjektarbeidet som er «navet» i vår organisasjon, og pandemien endrer ikke det. Vi skal fortsatt bedre tilværelsen for kvinner gjennom utdanning. Synliggjøre vårt arbeid mot vold mot kvinner. Være en stemme i likestillingsarbeidet. Det heter seg at det er i motbakke det går oppover. Det satser vi på!

Det grønne skiftet har muligens fått et taktomslag med litt «hjelp» av situasjonen. Og kan hende vi kan holde farten oppe fram mot 2030, også når hjulene gradvis kommer i gang. Verden vil neppe endre seg til mer lukkede samfunn. Politikere samarbeider på tvers av partier og land. Vi er avhengige av hverandre.

**AASE-BRIT
BORSHEIM,
STAVANGER:**

Jeg skulle ønske vi kunne ta med flere av de positive erfaringene vi har gjort i denne tida. Men jeg er usikker på hvor lenge gode gjerninger holder i framtida. Det er bare å vise til erfaringene etter 22. juli. Gode holdninger har ikke evig liv.

Kanskje vil reiselysten bli noe nedjustert, i alle fall så

lenge økonomien er redusert. Det er å håpe at vi får noen positive virkninger på dette området, også på sikt.

Jeg er redd for at de nasjonalistiske tendensene vi har sett de siste åra i Europa, vil forsterke seg. Vi / Europa vil være oss sjøl nok! Flyktningekrisen vil nok bare forsterke seg.

Men den største utfordringen jeg aner, vil være jentene sin skolegang i fattige utviklingsland. Jentene er nå ute av skolen og vil nok ikke komme tilbake i samme grad som før. Kanskje bør soroptimistene sette fokus på dette området? Kan Utdanningsfondet få en knoppskyting som skal arbeide for å fremme jenter sin grunntidning?

FRID LØKKEN, SVOLVÆR:

Jeg tror samhold og solidaritet kan bli utfordret. Økonomiske nedgangstider kan kanskje utfordre oss på å dele og gi til fellesskapet. I kriser er veien fra å tenke felles til å bli mer egoistisk kjent. Vi blir kanskje mer skeptisk til det ukjente, mer skeptisk til asylsøkere og innvandrere, mennesker som har et annet verdsett og kultur enn vår egen.

Da Norge ble stengt ned og satt på vent fra 12. mars måtte vi endre måten å kommunisere på og å reise på. Den virtuelle verden gjorde sitt inntog. Det ble meldt om blå himmel i storbyene i Kina, man kunne se fisker i elver og vann og dyr som etter hvert beveget seg inn i folketomme gater. En målbar lavere forurensning har blitt registrert. Dette har nok bevisstgjort mange av oss. Jeg har liten tro på at vi vil bli det samme reisende folk som tidligere, både pga økonomi, men også fordi vi ser verdien av å spare miljøet.

Det er viktigere enn noen gang å fortsette det gode arbeidet Soroptimistene gjør. Vi vet at kriser gjør kvinner og barn særlig sårbare. De vil i større grad utsettes for vold og overgrep. *Derfor må vi ruste oss for å leve opp til de mål vi har satt, det å være en global stemme for kvinner.*

TORILL DØHL, MO I RANA:

Konsekvensene av en pandemi er store. Mange syke, mange døde, mange konkurser og stor arbeidsledighet. Næringslivet rammes hardt. I tillegg ser vi at pandemien forsterker ulikhet. Hvis man er arbeidsledig, mangler et godt helsetilbud, bor trangt eller enda verre, i en flyktningeleir med dårlige sanitærforhold, er man

mer utsatt for smitte enn vi som kan ha hjemmekontor.

Hva kan vi som soroptimister gjøre i denne situasjonen?

Vi bør fortsette å arbeide med likestilling og utdanningsprosjekter, så langt det lar seg gjøre, etter hvert som samfunnet åpnes opp. Behovet for kunnskap og kompetanse blir ikke mindre etter korona, det blir større. Å arbeide for solidaritet og samarbeid over landegrenser blir viktigere når motkreftene er så tydelige og selv om vi kanskje ikke kan reise så mye. Mye blir nok forandret. Færre flyavganger og dyrere billetter. Og kanskje blir ikke verden like åpen som før, på lang tid? Da må vi tilpasse oss.

Vi har jo internett.

Folk i storbyer med mye luftforurensning opplever nå at de kan se himmelen! Det man ikke har greid politisk, har koronaen sørget for. Jeg håper krisa vil hjelpe verdens politikere til å tenke nytt, slik at de gjennom internasjonalt samarbeid kan lede oss gjennom det grønne skiftet mot ei bærekraftig framtid.

KORONA-BOOM for digitaliseringen

Sju uker med nedstengning av landet har ført til en teknologisk revolusjon både hjemme og på jobb. På noen korte uker har et nytt virus gitt digitaliseringen en real dytt – og skapt en modning hos bedrifter og forbrukere som konsulenter og endringsagenter ville trengt år – kanskje tiår – for å få til.

Toril Nag.

Konserndirektør Toril Nag (1964) har ansvaret for forretningsområde tele/teknologi i Lyse. Forretningsområdet omfatter en rekke fiberselskaper i Norge og Danmark og datterselskapet Altibox. Nag er også styreleder i Altibox og Fiber Assets. Hun er utdannet sivilingeniør i Computer Science fra University of Strathclyde og har tilleggs utdannelse i ledelse fra Handelshøyskolen BI. Nag har ledererfaring fra store IT- og telekomselskaper, bank og finans, og har bred styre-erfaring. Av andre tillitsverv er hun styreleder i bransjeorganisasjonen IKT Norge, og var i perioden 2016-2020 medlem av det regjeringsoppnevnte Digitaliseringsrådet.

De siste årene har teknologer og trendforskere i hele verden pekt på at en håndfull teknologier er i ferd med å endre samfunnet i rekordfart. Alle vi som jobber i de digitale næringene har snakket hyppig om viktigheten av å forstå de nye teknologiene for å henge med. For effektivisering, for innovasjon, for å skape arbeidsplasser og for å få til det grønne skiftet.

Vi har alle hørt om det lenge; om hvordan verden på grunn av teknologi vil endre seg «eksponentielt» (aksellererende). Et litt fremmed ord for mange – men koronapandemien har satt statistikerne i medienes aller klareste søkelys. Vi har lyttet med andakt til deres hypoteser og lært oss at dette viruset kan spre seg eksponentielt – og hva det betyr for mulig spredning av en farlig sykdom. Plutselig kjenner nesten alle til den gode, gamle illustrasjonen med riskorn på et sjakkbrett, der du legger ETT riskorn i en rute i hjørnet på brettet og dobler for hver rute. Så viser det seg at det er ganske så enorme mengder ris som skal inn på siste ruten.

NYE MULIGHETER

Det var ikke samfunnets begeistring over ny teknologi som VIRKELIG satte fart i digitaliseringen – det var frykt og nødvendig distansering. Krise betyr trussel – og mulighet. Selv om pandemien framfor alt er en krise – er det som i alle krevende situasjoner også noen nye muligheter som dukker opp. Pandemien har satt fart på teknologiutbredelse og tatt oss et sjumilssteg nærmere et heldigitalt samfunn. Vi teknologer har alltid jobbet med hvordan og hvorfor teknologien muliggjør et helt nytt

samfunn, men vi har også tenkt at det har tatt tid. Lang tid. Det er for eksempel over tjue år siden jeg programmerte min første robot som både kunne se, høre og lære.

Det er først de siste par årene dette er blitt teknologier som også ikke-teknologene er opptatt av: Robotisering og kunstig intelligens i kombinasjon med blant annet skytjenester, delingsøkonomi, tingenes internett og virtuell realitet. Dette bekrefter den såkalte Amaras lov, som sier at vi konsekvent overvurderer betydningen av teknologi på kort sikt – og undervurderer den på lang sikt.

”Teknologien kan gi økt levestandard, redde liv, redde klimaet og kloden. Men den kan og forsterke ulikheter mellom folkegrupper.”

Lærere ble på rekordtid heldigitale. Hjemmekontor i hver krok i hjemmet dukket opp over natten, legebesøk ble digitale og OBOS tillot generalforsamlinger i borettslag digitalt. Styremøter og andre møter gled med den største letthet over i de digitale møterommene og gjorde mange av møtene vel så gode og effektive som tidligere.

Det er lett å peke på enkelte av de gode sidene ved dette. Alle virksomheter har for lengst konkludert med at en del av tidligere reiser var aldeles unødvendige.

Det er godt nytt for miljøet og for kostnadsnivået hos selskapene. Men det er samtidig dramatisk for flyselskapene og for mange andre virksomheter som har levd og vokst på våre reisevaner både på jobb og privat.

HVA SKJER NÅR VANENE VÅRE ENDRES TOTALT?

Forskning fra både Handelshøyskolen BI og fra flere utenlandske studier viser at vi som samfunn diskuterer for lite teknologi og hva teknologiutviklingen kan bety for samfunnet. Det blir tvingende nødvendig at vi gjør mer av det dersom vi skal klare å utnytte de enorme mulighetene teknologien gir – uten å øke de allerede store forskjellene i samfunnet. Teknologien kan gi økt levestandard, redde liv, redde klimaet og kloden. Men den kan også forsterke ulikheter mellom folkegrupper. For eksempel mellom de som har tilgang til god digital infrastruktur, – og de som ikke har.

Det er nemlig ikke alle som er klare til å ta del i en mer digital tilværelse. En ny analyse fra UNCTAD – FN-konferansen om handel og utvikling, har sett på hvordan det digitale landskapet har endret seg siden den siste globale krisen – finanskrisen i 2008/2009. Den viser at en digital verden fungerer bra for mange – men slett ikke alle. Analysen dokumenterer det store gapet mellom de som har tilgang til digital infrastruktur – og de som ikke har – og peker på hvor utrolig langt bakpå en rekke regioner er for å kunne få et digitalt samfunn.

Av Toril Nag,
konserndirektør tele, Lyse
12. mai 2020

Laerdal Medical redder

HJELP TIL Å PUSTE: Uten innsatsen til jordmor Sabima ville ikke Tayeeba ha levd opp: Hun pustet ikke da hun ble født. Men Sabima hadde gjennomgått Helping Babies Breathe-programmet og visste akkurat hva hun skulle gjøre. I dag kan mor Ritka fryde seg over sin friske og glade vesle jente. (Foto: Lærdal)

– Innen 2030 skal vi hjelpe til å redde en million flere liv i året, sier de hos Laerdal Medical.

Over halvparten gjelder fødsler i det vi pleide kalle utviklingsland: En halv million babyer som må ha hjelp for å overleve og 50.000 mødre som ellers ville blø i hjel.

Over-ambisiøst? De har det med å holde ord. I 2015 erklærte Laerdal at innen 2020 skulle de hjelpe til å redde en halv million flere liv i året. Det står de for.

Vi i Norge har all grunn til å være råstolte av dette verdensomspennende, Stavanger-baserte selskapet, som helt siden 1960 har vært pådriver for utvikling og spredning av livreddende programmer og utstyr. De er nå verdensledere på sitt felt. Hele organisasjonen er preget av hard, innovativ, målrettet og meningsfylt innsats. Men Laerdal-folket går stille i dørene.

ALLTID KVALITET – OG RIMELIGST MULIG

Åsmund S. Lærdal startet å lage kvalitetsbarnebøker og leker i 1940, utviklet plastleker gjennom tidlige etterkrigsår og ble raskt en pioner i livreddende førstehjelp med treningsdukken Resusci Anne. Han insisterte på alltid å levere best mulig kvalitet til en rimeligst mulig pris. Samarbeidet med amerikanske spesialister ledet til hans første etablering utenfor Norge og gjorde det praktisk å endre bedriftsnavnet til Laerdal Medical. Før han døde i 1981 hadde han også opprettet et forskningsfond som nå har finansiert nærmere 2000 prosjekt.

Hans sønn Tore overtok ansvaret for bedriften. Han har ledet den inn i både høyteknologiske løsninger for trenings- og redningssystemer og gjør det mulig med enkle og rimelige løsninger å sette

førstemann på pletten i stand til å redde liv.

ENKLE GREP REDDER LIV

På en tur i Afrika innså Tore hvor ufattelig mange unødige dødsfall skjer rundt fødsler. I mange land er det å bli gravid det aller farligste som kan skje med en kvinne. Faktisk trenger hver tiende nyfødt hjelp til å puste og for de aller fleste er enkle grep tilstrekkelig – når bare hjelperne vet akkurat hva som skal til. Hjelperne kan også hindre at så mange mødre blør i hjel.

Samarbeid og partnerskap er nøkkelen for å etablere og bygge ut gode systemer for opplæring og behandling. Varig bedring krever lokalt og nasjonalt eierskap: Myndigheter og personell må stå for at dette vil vi, dette lærer vi, dette kan vi og dette har vi ansvaret for. For å bedre kunne samarbeide med vesentlige

mødre og nyfødte

organisasjoner som WHO og Verdensbanken, opprettet Laerdal et ikke-for-profit søsterselskap, Laerdal Global Health (LGH), i 2010.

BIDRAR TIL EN REVOLUSJON

Siden da har han konsentrert hele sin utrettelige innsats i LGH: Gjennom

forskning, utvikling, opplæring og implementering å bidra til å hindre unødige dødsfall i land med lavere inntekt.

Etter at FNs såkalte Millennium Development Goals hadde bidratt til å definere problem og fokusere på

bedring, arbeider de nå for de mer holistiske Sustainable Development Goals. Laerdals hovedfokus er SDG3, for helse og velvære. Når helsevesenet har store mangler, for å si det mildt, og budsjettene er minimale mens demografi fører til enda større problemer samtidig som faget gjør store, men ofte

I tett samarbeid med brukere har Laerdal utviklet opplæringsprogrammene *Helping Babies Breathe* og *Helping Mothers Survive*, som allerede har redusert fødselsdødeligheten drastisk der de er tatt i bruk. Programmene bygger på enkle og ekstremt rimelige simulatorer for opplæring og stadig gjenoppfrisking, slik at fødselshjelpere kan stole på at «dette mestrer vi».

Det begynte med NeoNatalie, en baby laget av tynn plast som kjennes ut som et virkelig foster når den er fylt med lunkent vann. NeoNatalie kan ha puls, og luftveiene kan være blokkert. Neste skritt i utviklingen var MamaNatalie, et forkle med fødselskanal - en løsning som overkommer alle problemer med språk og kultur. Når instruktøren ifører seg forkleet, og NeoNatalie er på plass i fødselskanalen, kan hun endre på fosterets stilling med enkle fingertrykk. Siden forkleet også kan blø opptil 1,5 liter, kan det inngå i *Helping Mothers Survive*, med trening i å stoppe alvorlig blødning.

Laerdal videreutvikler stadig disse programmene slik at de nå omfatter trening for komplikasjoner som sepsis og for tidlige fødsler. De er også av interesse i den rike verden på grunn av et allment problem: at opptrening gjerne må friskes opp hvert kvartal for at utøverne skal føle seg trygge.

dyre fremskritt, må både metoder og opplæring gjøres enklere og samtidig bedre. LGH er aktive på alle disse feltene. De bidrar til en revolusjon i system og utstyr for opplæring og behandling, og til at dette virkelig blir tatt i bruk og kunnskap holdt ved like.

ARBEIDSFELTET BLIR STADIG STØRRE

Happy Birthday-prosjektet tok til i Malawi og Zambia, hvor fødselsdødeligheten er blant verdens høyeste. Deres egne jordmorforeninger tok ansvar for opplæringen, som så ble spredd til flere land.

LÆRING GÅR BEGGE VEIER

Utstyr og metoder blir alltid grundig testet før de blir tatt i bruk. Haydom lutherske sykehus i Tanzania var et viktig utprøvnings- og utviklingssted for

LGHs første enkle og lavkost-simulatorer for fødsler. Hege Ersdal ledet innsatsen sammen med tanzanianske kolleger. Etter hvert involverer prosjektet mer enn 100 mennesker som sammen har levert det som ble verdens største forskningsprosjekt på dette feltet: Over 27.000 fødsler, og har ført til mer enn 20 doktorgrader.

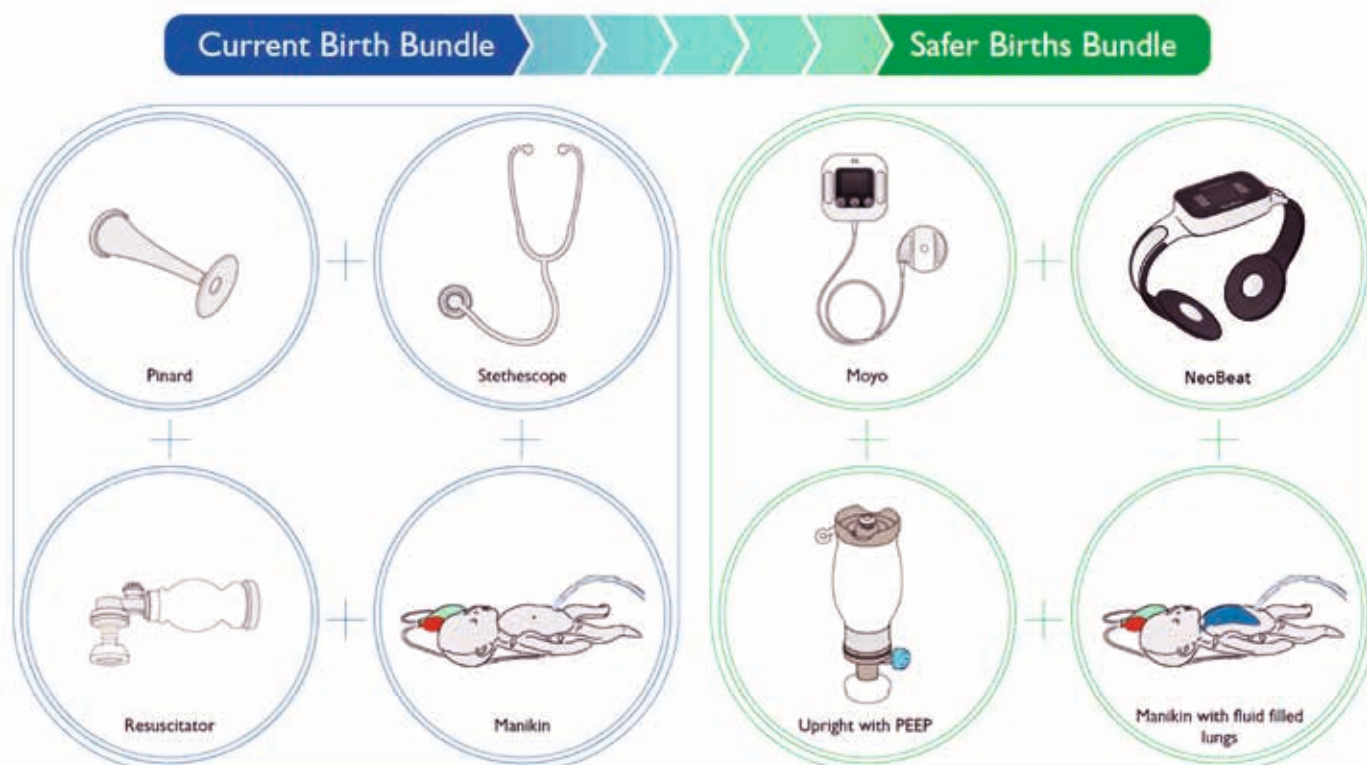
Ikke bare har slik forskning global betydning; både metoder og hjelpemidler fra utviklingsland blir nå tatt i bruk også i den rike verden. Ett eksempel her er måleren av den nyfødtes puls, NeoBeat – enkel og rimelig, og en stor bedring over tradisjonelle metoder.

Samtidig forsterker det globale samarbeidet om forskning og utvikling seg. Sammen med det indiske helsevesenet utviklet Laerdal et rimelig, bærbart og

modulbasert opplæringsprogram for å legge inn preventiv spiral – et program som 48 millioner kvinner vil få glede av bare i løpet av 2020. Andre målsettinger gjelder system og opplæring for bedre keisersnitt og bedre anestesi – for å unngå unødige inngrep.

For eierne, Tore Laerdal og hans tre barn – Hanne, Jon og Ingrid – er innsatsen for å redde og bedre liv så meningsfylt at de i tillegg til egen utrettelig innsats, nå har opprettet et Million Lives Fund og forpliktet seg til å bruke opptil \$500 millioner dette tiåret for å styrke og sette fart på utviklingen. Slik kan mange flere mennesker få gode og vanlige liv.

*Av Nina Tjomsland,
Stavanger Soroptimistklubb*

Mer enn en «Dråpe i Havet»

Trude Jacobsen er stifteren av ikke-for-profitth hjelpe-organisasjonen Dråpen i Havet. I august 2015, med en seksbarnsfamilie og god jobb i Telenor som bakteppe, reiste hun til Middelhavskysten i Hellas for selv å se på forholdene både hos lokalbefolkningen og til mennesker som var på flukt.

GRUNNLEGGGER: Trude Jacobsen er stifteren av ikke-for-profitth hjelpe-organisasjonen Dråpen i Havet. (Foto: Svein Finneide)

Denne reisen endret livet hennes. Hun startet, dagen etter hjemkomst til Norge, en Facebook-gruppe for å fortelle om situasjonen. Kort tid etter ble organisasjonen Dråpen i Havet stiftet med Trude som generalsekretær. Organisasjonen koordinerer i dag 7 000 frivillige hjelpearbeidere fra 67 land. Dråpen i Havet har som formål å hjelpe mennesker på flukt og er spesielt opptatt av kvinner og barns situasjon. Organisasjonen ser det også som sin oppgave å informere om flyktninger og migranternes livssituasjon.

I følge Trude er det vanskelig å forklare hva som var årsaken til at hun dro til Hellas denne augustdagen i 2015. – Det var som om noe traff meg, hardt og totalt uventet. Som et kall, uten at jeg vil knytte det til noe religiøst. Jeg kjenner Hellas godt, etter å ha bodd der i 8 år, og følte at det som nå skjedde i mitt andre hjemland var noe jeg måtte få bedre innsikt i. Det var en blanding av å se om jeg kunne gjøre noe for de som kom til Europa, og å lære hvordan lokalbefolkningen taklet en slik voldsom ankomst av mennesker i nød, sier Trude.

STERKE OPPLEVELSER

Da jeg kom hjem til Norge opplevde jeg en merkelig tomhet i huset. Alle barna var på skole og barnehage. Det hadde vært et sterkt møte med det som møtte meg på øya Lesbos i Hellas og jeg satt meg ned med en gang og startet arbeidet med å bygge organisasjonen. Dagen etter hadde jeg møte med fire flotte venninner som ville hjelpe til med å få det hele i gang. Dråpen i Havet var et faktum.

– Jeg skjønnte at det var dette jeg skulle bruke tiden min til på dag to på Lesbos. Jeg hadde nettopp tatt imot en familie fra Syria på stranden. Far, mor og to døtre på fem og syv år. De fortalte noen historier som var grusomme å ta til seg. Far i familien snakket flytende engelsk og hadde eid en større butikk i Syria. Regimet hadde drept deres yngste datter på tre. Om ikke han sluttet seg til deres styrker, ville de drepe de andre jentene også. De måtte forlate alt i løpet av bare få timer. Vi sto på stranden, totalt ukjente fra hverandre og gråt. Det var lett å assosiere seg med familien; hva om det hadde vært oss? Der og da visste jeg at jeg både måtte og kunne gjøre mye mer for å jobbe for en bedre verden.

GIVENDE ARBEID

Trude synes arbeidet med organisasjonen har vært givende; å jobbe med frivillige fra mange ulike kulturer, noen er sjølgående, andre er vant til å få beskjed om hva som skal gjøres. Hjelpen i leirene innebærer å kunne kartlegge behov. I starten var det viktig med mottak på strendene og assistanse og førstehjelp i førstelinje. Etterhvert som det oppsto flere leire i Hellas, ble det behov for distribusjon av mat og klær. Nå er det undervisning, særlig språk- og dataundervisning som er noe av det som etterspørres mest. I tillegg driver organisasjonen ulike aktivitetstilbud for både barn og voksne, som f.eks. fotball, sjakkgrupper, spill-kafe og egne

aktiviteter for enslige mindreårige som bor i egne soner. – Vi samarbeider med mange andre hjelpe-organisasjoner og greske myndigheter. Dessverre er det ingen store norske organisasjoner som jobber inne i leirene, men mange mindre, relativt nye greske og internasjonale organisasjoner gjør en formidabel innsats, forteller Trude Jacobsen.

VARIERENDE FORHOLD

Forholdene for kvinner og barn i leirene er varierende. I noen av leirene på fastlandet har familier sine egne container-brakker, med både kokemuligheter og toalettfasiliteter og forholdene er ganske greie. På øyene derimot er det ekstremt krevende å være, særlig for kvinner og barn. Det er ca 55% kvinner og barn i leirene, i noen leire er over 50% barn. – Mange hundre mennesker deler ett toalett. Over tusen deler en vannkran som kun har kaldt vann. Mange kvinner tør ikke selv gå på toalettet eller følge barna sine etter mørkets frembrudd fordi de frykter overgrep. Mange lever i telt som blir ekstremt varme om sommeren, mens de om vinteren blir iskalde. Det kan være vinter på de greske øyene. Det er mange som ikke tør å la barna sove uten selv å passe på. De frykter bitt fra rotter og slanger. Branner forårsaket av åpen ild som brukes til å varme vann eller holde varmen, er og en bekymring, sier Trude.

SMITTE EN UTFORDRING

– Greske myndigheter har vært dyktige til å iverksette tiltak raskt og til å hindre stor spredning av koronasmitte med portforbud og andre restriksjoner i leirene. De med påvist smitte er satt i karantene og de smittede personene er isolerte. Så langt har dette fungert godt. Leirene med smitte er ikke så tett befolket som f.eks leirene på øyene. I de tett befolkede leirene vil det være vanskelig å isolere de smittede og ikke minst gi behandling dersom det blir et stort antall syke. Vi har hele tiden hatt et team værende i Hellas. Portforbud har

ført til at de ordinære aktivitetene er blitt satt på is. Våre folk har bidratt med store mengder smittevernsutstyr, lokale sykehus og medisinske aktører. I tillegg har vi distribusjon av matesker, klær og medisiner. Språktilbudet går sin gang gjennom fjernundervisning.

Trude Jacobsen forteller at viljen til å hjelpe er like stor nå som før koronapandemien.

– Det er holdningene fra politisk hold som er i endring, mener hun. Norge og Europa har sagt seg villige til å hjelpe migranter og vertsland «der de er». – Jeg tror folk flest nå viser at de ønsker et mer solidarisk Norge og Europa, og at dette er noe politikerne våre må ta hensyn til. Det har aldri vært flere mennesker på flukt i verden og vi må hjelpe flere og ikke færre enn før. Vi må kunne hjelpe på flere måter samtidig og ikke bare satse på at alle land i Europa blir enige. Det vil aldri skje, og i mellomtiden går barndommen til mange barn totalt til grunne. Vi må vise solidaritet. Hellas var dypt inne i en krevende økonomisk situasjon i 2015 da flyktningstrømmen økte drastisk. Vi kan ikke forvente at de skal klare å håndtere dette alene. Denne situasjonen økte spenninger internt i Europa, sier en engasjert Trude. – Jeg ser at det arbeidet vi gjør er utrolig meningsfylt, og at vi får mye gjort. Mange trenger hjelpen vår, men vi klarer ikke hjelpe alle. Jeg forsøker å fokusere på alt vi får utført.

Klimaendringer og natur-katastrofer, krig, spredning av ulike sykdommer fører stadig nye folk på flukt. I Middelhavet setter håpefulle mennesker seg fortsatt i gummibåter og satser alt på en ny sjanse. Til nå i 2020 har det allerede kommet over 9000 nye migranter til Hellas.

Kilder:

Hjemmesiden til stiftelsen Dråpen i Havet, <https://www.drapenihavet.no>;
Generalsekretær i Dråpen i Havet,
Trude Jacobsen.

MORIA LEIREN: Forholdene på øyene er ekstremt krevende, særlig for kvinner og barn.
(Foto: Dråpen i Havet)

LEIREN: Barn i Moria leiren. (Foto: Trude Jacobsen)

Utvikler koronavaksine

Det er bare en vaksine som kan hjelpe oss i forbindelse med koronapandemien. Mange forskermiljø rundt i verden satser alle krefter på å finne en sikker og trygg variant.

Et av disse forskermiljøene er ved UiO (Universitetet i Oslo) og en av forskerne er Gunnveig Grødeland, som er forsker ved avdeling for immunologi og transfusjon.

FORSKER: Gunnveig Grødeland.

BEGREPSFORKLARING

– Et virus er en liten dose arvestoff pakket inn i masse proteiner. Det er ikke levende og kan ikke dele seg. Protein-kapselen til dette viruset har små utstikkere som en kappe rundt seg. Utstikkerne ser ut som kroner, latinsk corona. Det er avhengig av å kunne formere seg via levende celler.

Pandemi betyr et sykdomsutbrudd som rammer svært mange mennesker og sprer seg raskt over store deler av verden. Det haster med vaksineforskningen, sier Gunnveig Grødeland.

Koronaviruset smitter ved at det trenger seg inn i maskineriet i celler hos dyr, planter eller mennesker og stjeler det. Da skjer en reproduksjon hvor viruset formerer seg ved å kopiere arvematerialet sitt og så lage nye viruspartikler. Blir det mye av det, blir vi syke. Korona er et luftveis-virus, det nye SARS-CoV-2 gir sykdommen Covid 19. Det er ikke et influensavirus, det sprer seg lettere og fortere.

Grødeland forteller at de fleste koronavirus finnes i dyr, særlig godt trivse de i flaggermus. Ved å suge blod av andre dyr, smitter de også mennesker. SARS og MERS var to typer sykdommer som ble spredt via sibetkatter og kameler. – Det er trolig at det også denne gangen er et mellomledd mellom flaggermus og mennesker, sier Grødeland, men vi har ikke identifisert det sikkert ennå.

ULIKE TYPER KORONAVIRUS

Det finnes flere ulike typer koronavirus, og ved siden av SARS og MERS gir andre typer koronavirus forkjølelse hvert eneste år.

– Koronaviruset ble identifisert allerede på midten av 60-tallet, sier Grødeland, men det var først ved SARS-utbruddet i

2003 at et virus i koronafamilien forårsaket alvorlig sykdom hos mennesker. Som forskere vet vi at det i tillegg til koronavirus sirkulerer mange andre virus i dyr og insekter som på sikt kan forårsake pandemi. Det var derfor ingen overraskelse at det også kom en pandemi nå.

”Det som er vanskelig å forutsi er presist når neste pandemi vil komme.”

Det som er vanskelig å forutsi, er presist når neste pandemi vil komme og hvilket virus som vil forårsake den. Vi vet den kommer, så det er derfor viktig at vi nå lærer alt vi kan fra denne pandemien slik at vi er enda bedre forberedt til neste. For eksempel, håper jeg at vi kan utvikle en type vaksine som raskt kan tilpasses det neste viruset, slik at vi kanskje kan stoppe pandemien før den utvikler seg så langt som det vi ser i dag.

UTVIKLING TAR TID

Alle de vaksinene som nå utvikles mot SARS-CoV-2 har tatt utgangspunkt i bestemte gener (DNA) hos viruset, og så danner disse templat for selve vaksinen. Det sies at dette viruset muterer, noe som gjør arbeidet med ferdigstilling vanskelig. Dette viruset muterer mindre enn de fleste andre RNA-virus, så det gir håp for utvikling av vaksiner. Jo mer et virus muterer, jo vanskeligere er det å lage en vaksine fordi du ikke får dannet immunresponser mot de nye endringene.

– Å lage en vaksine er en møysommelig prosess. Vaksinen er allerede laget, men å få den ut på markedet som en sikker medisin, er noe helt annet. Først dyretesting, deretter test på tre-seks mennesker, i neste omgang flere, så

tusentvis og til slutt må vi finne ut om den virker som den skal. Jeg mener at rundt et år vil gå før vi kan ha en ny vaksine klar til bruk, sier Grødeland.

Siden man i de vaksinene som utvikles mot SARS-CoV-2 kun har satt inn utvalgte biter av viruset, er sannsynligheten for bivirkninger lavere enn for vanlige vaksiner som inneholder hele viruset. Det man er mest redd for, er at vaksinen skal gi en auto-immun effekt som er vanskelig å forutsi.

– Universitet over hele verden «kappes» om å utvikle vaksinen, men vi deler så mye informasjon som mulig slik at vi kan lære raskest mulig det vi trenger. Det sikrer at vi får testet flere ulike strategier godt og så til slutt velge den vaksinen som ser sikrest og best ut.

Hun forteller at hun kan hende ikke hadde stolt helt på en vaksine som kom i dag, men generelt slippes ikke vaksiner ut på markedet før de er svært godt testet. Det vil også gjelde en vaksine som SARS-CoV-2.

Gunnveig Grødeland synes det er jo veldig interessant som forsker å følge en slik pandemisk utvikling, men de lidelsene og omkostningene pandemien medfører for samfunnet, gjør jo at også hun håper dette går over så snart som mulig.

– Vi må lære så mye som mulig om denne kjempen og til slutt knuse den, men også ha klar enda bedre vaksinestrategier neste gang vi står overfor et virus med pandemisk potensiale, avslutter hun.

Kvinnenettverk er sterke

Refleksjoner etter et langt liv med engasjement for kvinner

I hele mitt voksne liv har jeg engasjert meg for like rettigheter og muligheter for kvinner. Jeg valgte en utradisjonell utdanning. Arbeidslivet var ikke tilrettelagt for å kombinere arbeid og familie, og industrien hadde ennå ikke plass til kvinnelige ingeniører. I 70-årene tok jeg del i likestillingskampen. Det ble mange 8. marstog og harde diskusjoner. Jeg lærte at kvinnesamarbeid er utfordrende, men at kvinnenettverk er sterke.

Jeg valgte å få familie og jobbe full tid. Hele tiden i mannsdominerte miljøer. Helt skvært og med full respekt. Likelønn og klatring i hierarkiet var lenge en ikke-sak, men også dette falt på plass etter hvert, og jeg passerte noen glasstak.

På slutten av 80-tallet inviterte soroptimister meg inn i en gruppe med 5 reflektanter. Gjennom egne møter ble vi kjent med organisasjonen og hverandre. Det ga en myk inngang til klubbarbeidet og førte til langvarige medlemskap.

Visjon og arbeidsform fenet, og for meg var mangfoldet av yrkesaktive kvinner spesielt attraktivt. Det ble år med internt klubbliv og lokale prosjekt. Det internasjonale engasjementet kom først gjennom verv på klubb- og unionsnivå.

Det førte meg til en ny verden utenfor klubbens rammer. Representantskapsmøter og landsmøter i hele Norge. Nordiske møter, guvernørmøter og kongresser i SIE og SI-regi i Amsterdam, København, Berlin, Budapest, Sofia, Firenze og Istanbul. Jeg opplevde omfanget av soroptimistenes engasjement, og ble kjent med fantastiske

damer fra hele verden. Jeg minnes min første SIE kongress, da syngende og dansende representanter fra Afrika inntok plenumssalen. En magisk opplevelse av kultur mangfoldet.

Mangfoldet er vår store styrke, samtidig som det er krevende når saker skal drives gjennom. Organisasjonen ble bygget i en tid hvor alt var mer formelt.

»Jeg lærte at kvinnesamarbeid er utfordrende, men at kvinnenettverk er sterke.»

Tiden har løpt fra mange strukturer, krav og retningslinjer. Men fornying er utfordrende. Utålmodige skandinaver mot mer konservative unioner. Og det er ikke en sør/nord eller øst/vest fordeling. Land som vi tror vi kan sammenligne oss med, kan ha andre ståsted. Unionene i SIE har lik stemmerett uansett størrelse, og spennvidden er fra under 10 til mer enn 200 klubber. Da skjønner man nødvendigheten av samarbeid og kloke allianser når beslutninger skal tas.

Den mest interessante saken for meg på de årlige guvernørmøtene har vært lovarbeidet. Nå kan både aldersgrenser og «by invitation only» stå for fall. Og man vurderer for første gang stemmeantall iht. medlemstallet.

Med elektronisk kommunikasjon pågår bred modernisering. Webinarer er nye arenaer for erfaringsutveksling, og

e-klubber og unioner åpner for alternative organisasjonsmodeller. Jeg tror slike grep må til for å sikre en fortsatt levedyktig organisasjon. Samtidig er det samspillet i direkte kontakter som har inspirert meg i 30 år. Det må fortsatt ha sin brede plass.

Soroptimistenes internasjonale prosjektarbeid er et viktig fundament for å kunne gjøre en forskjell for mange kvinner. Jeg har gode opplevelser fra Moldova, med besøk hos klubber, chartring, og å lære dem å strukturere klubbarbeidet. Men møtene med menneskene var det sterkeste. Kommunikasjon uten felles språk. Og de spennende prosjektene. Opprusting av barnehager, brønner for å sikre rent drikkevann, arbeid mot vold i nære relasjoner, og ikke minst vår langvarige satsing for å lære sårbare ungdommer livsmestring for å kunne stå på egne bein.

I prosjektarbeidet er deltakelsen fra lokale klubber avgjørende. Lokal kunnskap sikrer effektiv bruk av midlene og at det gagnar våre medsøstre. Vi har en bærekraftig prosjektmodell.

Å være soroptimist har gitt meg mye på mange plan. Ekstra godt var det de gangene jeg flyttet og fant ferdige kvinnenettverk på det nye bostedet. Spesielt i årene jeg ledet en industribedrift i mannsdominerte Tyskland. Den lokale soroptimistklubben ble et godt fristed fra jobbrollen og bidro samtidig til kulturforståelse som jeg ellers ikke ville fått.

I år har virus gjort oss flinkere på digitale møter, men jeg ser frem til å samles igjen i 2021 og feire organisasjonens 100 fantastiske år.

Gerd Halmø

Vita:

Født: Trondheim i 1945.

Utdanning: Sivilingeniør kjemi.

Yrke: Forsker og senere lederjobber I SINTEF, STATOIL, OG NORSK OLJE OG GASS. En lang rekke verv i styrer og utvalg. Nå pensjonist.

Verv: Klubbpresident i to perioder, 1. visepresident i unionsstyret 2011-13, unionspresident 2013-15 og guvernør 2015-17. VALGKOMITE 2015-19.

Økt medlemstall i år

Norgesunionen og Ekstensjonskomitéen har som mål å øke medlemsmassen med to medlemmer i året per klubb de neste to årene.

De siste årene har vi blitt færre medlemmer, derfor er det ekstra hyggelig at vi har økt medlemstall så langt dette soroptimiståret!

Vekst krever innsats, og dette viser at god innsats i fjor og så langt i år nytter. Vi jobber tosidig for å nå vekstmålet. Den ene siden er selvfølgelig retensjon, hvordan vi best beholder de flotte medlemmene vi allerede har, og den andre er aktiv rekruttering. I Distrikt Syd 1 har det vært stort fokus på rekruttering de siste årene og flere av de syv klubbene i distriktet har gode erfaringer fra dette. To klubber som virkelig har hatt stor prosentvis økning det siste året er Kristiansandklubben og Listerklubben.

Lister består av medlemmer fra Farsund og Lyngdal, helt sør i Norge. Lister var en liten klubb på omtrent 20 medlemmer. Selv om det jevnlig kom inn nye, mistet klubben like mange medlemmer som det kom inn. Da det ble satt ekstra fokus på rekruttering tok Listerklubben tak og satte i gang et prosjekt for å få flere medlemmer.

Klubben gikk gjennom Europa Føderasjonens *Recruitment & Retention action plan*. Det ble foretatt en egen vurdering av klubben og ble sett på hvordan klubben kunne tiltrekke seg nye medlemmer og ikke minst hvordan klubben kunne involvere de nye med-

NYE MEDLEMMER: Anne Rita Meberg, president i Listerklubben, i midten, under opptak av nye medlemmer, Aline Craide, Ingrid Alden og Anita Ore. (Foto: Listerklubben)

lemmene. Det ble bestemt at to og to medlemmer sammen skulle foreslå 1-2 nye medlemmer. Det ble gitt en tidsfrist, deretter tok klubben kontakt med de foreslåtte nye medlemmene. Av disse var det flere som takket ja og ble reflektanter og etterhvert medlemmer. Dette var med på å sette fokus på det å aktivt be flere med og dermed følte det også lettere å spørre sine foredragsholdere om de kunne tenke seg å være med.

Til klubbens store glede takket flere av disse også ja. Med ny positiv giv og entusiasme har Listerklubben fått fem nye medlemmer de siste par årene i

tillegg til flere nye reflektanter. Totalt har Listerklubben nå 25 medlemmer. Flere av klubbens nye medlemmer har raskt blitt tatt med inn i styret, slik at den positive nye energien er med og skaper en klubb med nye tanker og ideer.

Fornylse og økning i medlemstall er en del av en positiv utvikling. Det skaper engasjement, kontinuitet og bidrar til interessante klubbmøter og motiverte og engasjerte medlemmer.

*Hilde Rullestad, DK Syd 1,
Ekstensjonskomitéen*

Forebygging av vold

– viktigere enn noen gang nå!

Randi Mordal Hessen, president i Norgesunionen, har på vegne av Norgesunionen av soroptimister sendt brev til statsminister Erna Solberg, justisminister Monica Mæland, barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad og kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup. I brevet ber hun om at arbeidet med en nasjonal handlingsplan mot vold i nære relasjoner settes i gang snarest. Soroptimistene i Norge stiller seg til disposisjon til å bidra i arbeidet.

– Soroptimistene kan ikke se at arbeidet med en ny nasjonal handlingsplan om vold i nære relasjoner er startet opp slik det ble lovet for snart ett år siden. Dette mener vi er svært uheldig med bakgrunn i kunnskapen om hvor mange som utsettes for vold i nære relasjoner og hvor mangelfullt det forebyggende arbeidet er til vanlig, skriver Randi Hessen i brevet.

– Krisen med Covid-19 og de tiltakene som var nødvendige å sette i verk for å begrense pandemien, har økt risikoen for at sårbare barn og kvinner blir utsatt for vold. Selv om mange tiltak fjernes etter hvert, understreker situasjonene vi har vært i og vil være i framover, at det er stort behov for å bedre både det nasjonale og kommunale arbeidet med å forebygge vold i nære relasjoner og å ta vare på dem som er utsatt. *Arbeidet for å forebygge vold i nære relasjoner er nå viktigere enn noen gang!*

– Vold i nære relasjoner har et betydelig omfang og er et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Handlingsplanen, som ble bekjentgjort i fjor, skal ivareta Norges forpliktelser i Europarådets konvensjon om å forebygge og bekjempe vold mot kvinner (Istanbulkonvensjonen). Justisministeren sier blant annet at for å utvikle god politikk på dette området er vi helt avhengige av innspill fra frivillige organisasjoner med nærhet til problemstillingene.

– Nasjonalt kunnskapssenter om vold i nære relasjoner og traumatisk stress publiserte i september 2019 en rapport som viste at kun 40% av kommunene hadde handlingsplaner for vold i nære relasjoner og de er ikke godt nok politisk eller administrativt forankret. Planene var ikke tilgjengelige for kommunens innbyggere eller arbeidstakere, noe som er et demokratisk problem. Lovgrunnlaget for de kommunale handlingsplanene må komme tydelig fram for å gjøre tjenest-

NØDNUMRE: Felles aksjon for å synliggjøre nødnumre for hjelpetelefoner under Covid-19 pandemien. Plakaten kan lastes ned fra intranettet.

ene og ansatte bevisste på hvilke forpliktelser som ligger i konvensjon og lover. Krisesenterloven må utvides med en ny lovparagraf som pålegger kommunene å ha en politisk vedtatt plan for arbeidet mot vold i nære relasjoner. En koordinatorfunksjon for folkehelse- og voldsarbeidet bør opprettes i alle kommuner og understøttes av økonomiske virkemidler.

I brevet skriver Randi Hessen at soroptimister arbeider for bedre levekår for kvinner og jenter lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Gjennom bevisstgjøring og prosjektarbeid bidrar soroptimistene til å nå FNs bærekraftsmål.

Annerledes klubbliv

Ved nedstengingen av Norge på grunn av korona-pandemien, bestemte styret i Kristiansund Soroptimistklubb at det ordinære april møtet måtte avlyses, og sannsynligvis også maimøtet.

DIGITALE KLUBBMØTE: Mange medlemmer i Kristiansundsklubben deltok i mai-møtet via Zoom.

– Jeg begynte å lete på nettet etter programmer for videokonferanser som kunne brukes som møteplass. Jeg hadde også kontakt med alle klubbmedlemmene som ga innspill om program som egnet seg. Det endte med at jeg forsøkte programmet Zoom og testet det ut sammen med noen av styremedlemmene, forteller Ingri V. Kummernes som er president i Kristiansund Soroptimistklubb. – Vi hadde vårt første styremøte via Zoom i midten av april og det fungerte

utmerket. Deretter inviterte vi alle medlemmene til et «testmøte» i april hvor vi blant annet gjennomgikk saker til L&R-møtet. 16 av medlemmene deltok.

I neste styremøte via Zoom, bestemte klubben seg for å arrangere digitalt medlemsmøte i mai. De sendte ut litt praktisk informasjon på forhånd slik at det skulle bli enklere å komme i gang. Programmet for møtet var som vanlig med «symbolsk» lystening, appell og navneoppopp. Etter orientering om soroptimist-saker gjennomgikk de status for prosjektene, med spørsmål og svar hvor alle deltok. I følge Ingri var det disiplinerte medlemmer som ba om ordet ved håndsopprekking. Et av medlemmene holdt 5-minutter innlegg og de hadde Soroptimistkvarter. 21 av 28 mulige medlemmer deltok!

Etter møtet ble det sendt ut et spørreskjema/evaluering via «e-survey» for å få innspill på den enkeltes opplevelse av møtet og for å få forslag til forbedringsområder til neste møte. Innspillene var meget positive. Dette viser at det er fullt mulig å avholde et fullverdig medlemsmøte digitalt. Det går også an å ta i bruk digital tavle/whiteboard i videomøtene, eller dele inn medlemmene i arbeidsgrupper der det er naturlig.

Ingrid Grotli Strømsholm kommenterte det første digitale medlemsmøte slik:

«Som ikke særlig datakyndig og ikke veldig interessert i den digitale verden skulle jeg gi meg i kast med møter på nettet. Jeg fikk lagt inn Zoom, og etter litt klabb og babb var jeg pålogget vårt mai medlemsmøte. Ingri styrte det hele med stø hånd, og det gikk stort sett knirkefritt. Digitale møter er nok kommet for å bli, også i klubblivet vårt, utrolig mye vi kan bruke denne teknologien til, bare vi er villige til å lære og å være nysgjerrige.»

Soroptimist med egen plass i Oslo

Plassen bak Veterinærhøyskolen på Adamstuen i Oslo er oppkalt etter soroptimist Louise Iversen, som ble Norges første kvinnelige veterinær i 1945.

I 1950 kom veterinærekteparet Louise og Martin Iversen til Harstad, og hun ble et av chartermedlemmene ved stiftelsen av en soroptimistklubb i Harstad.

Louise Iversens idealer og interesser stemte helt med soroptimistenes målsettinger for å bedre kvinners stilling, menneskerettigheter for alle og likhet, utvikling, fred og fraværet av krig.

Louise satt på Grini under 2. verdenskrig. Da det ble gitt erstatning fra staten til de tidligere Grini-fangene, overførte hun disse pengene til flyktningene. Hun var politiker for Venstre, men Louise var kanskje mest kjent for sitt sterke samfunnsengasjement.

Forebyggende helsearbeid og ulykkesforebygging er både et privat og offentlig ansvar, hevdet hun. Harstad er blitt en Safe Community-by og Louise Iversen får mye av æren for det.

Louise Iversen ble æresmedlem i Harstad Soroptimistklubb i 1995.

(Teksten er basert på en artikkel av Torny Nikolaisen i Harstad Tidende)

Kilde: soroptimistnorway.no

ÆRESMEDLEM HARSTAD: Louise Iversen. (Foto fra datteren, Sissel Iversen)

Ny brosjyre og flere kurs i 2020:

Venneprosjektet har fått ny støtte fra IMDi

Venneprosjektet i regi av Ringerike Soroptimistklubb har utarbeidet en brosjyre for å gjøre prosjektet kjent også utenfor soroptimistklubbene. Det er viktig at aktuelle brukere blir kjent med prosjektet.

Brosjyren vil først bli sendt ut til alle klubbene. I løpet av høsten blir den, sammen med en liten video, sendt ut til aktuelle parter som politi, familievern, krisesenter, universitet/høgskoler, Født Fri og andre aktuelle organisasjoner. Vi har også utarbeidet en artikkel som er tenkt sendt til ulike fagblad for å spre informasjon om prosjektet.

NYE VENNEKURS

Planen er å arrangere to nye Vennekurs i oktober/november, i Syd 1 og Sør-Vest. Da vil mer enn 100 soroptimister fra ca. 30 klubber ha deltatt på Vennekurs! *Soroptimistkvinnene i Norge STAND UP FOR WOMEN!*

Kulturpris førte til årets prosjektpris

Norgesunionens prosjektpris 2019 er tildelt SI Trondheim.

Mari Elin Øksendal fra Trondheim Soroptimistklubb fikk i 2018 Trondheim kommunes kulturstipend. Målet med stipendet på 50 000,- var å styrke det kunstfaglige og kulturelle samarbeidet mellom vennskaps-byene Trondheim og Ramallah.

Soroptimistklubben arrangerte 6.-7. april en workshop for jenter fra vennskaps-byene. Mari ble leder for et prosjekt der tre 16 år gamle jenter fra hver av de to byene skulle utveksle erfaringer fra egne liv, sammenligne, drøfte og lage videoer som resultatet.

Mari var en person dette passet for med bakgrunn i rektor- og lektor-erfaring fra teater- og medielinje ved en videregående skole. Jentene var fra ulike sosiale lag og bakgrunn. Det ble arrangert i Trondheim og en viktig samarbeidspartner var Midtnorsk filmsenter.

Meningen med prosjektet var å gi mulighet for synliggjøring og styrking av jenters muligheter til å uttrykke seg gjennom film. En av film-snuttene ligger på nettsidene til soroptimistnorway.no. Den heter «Listen» og er en 2,5 minutters film med et klart budskap: Vi må bry oss.

Med bakgrunn i det vi vet om Ramallah: Palestinsk by, 33 000 innbyggere på 16,3 kvadratmeters område, selvstyrt siden 1994 (som følge av Osloavtalen), må det ha vært spennende og givende for alle parter med så forskjellige baktepper.

Norgesunionens prosjektpris tildeles hvert år til en norsk soroptimistklubb som har gjennomført et prosjekt som utmerket seg i arbeid for å bedre kvinners og jenters liv og status. På grunn av koronarestriksjoner, ble Kulturprisen 2019 kunngjort via video på soroptimistnorway.no sine nettsider.

Kilde: soroptimistnorway.no

FILMSNUTT: fra filmen, «Listen».
(Foto: soroptimistnorway.no)

Den brente jords taktikk

Ellen Kasbo fra Sarpsborg-klubben fortalte i et «5-minutts» innlegg om hva som skjedde etter at Hitler brukte «den brente jords taktikk» under krigen for så å trekke seg ut. Kvinner og barn måtte klare seg med det de fant i den delen av landet vårt som led mest under krigen. Planker fra tysk flyplass-stripe, rekved og gammel spiker gjorde nytten når de første «husene» ble satt opp da freden kom.

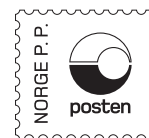
Hun påpekte at krigens gru ikke har endret seg. Vi har erfart at IS i 2014 invaderte by etter by i Irak og folk ble drevet på flukt. Da IS selv ble fordrevet sommeren 2017, etterlot de seg et land i ruiner. De første som kom tilbake til byene, fant ingenting. Alt var ødelagt. Rundt 2000 hus var brent ned.

Nå skriver vi 2020. Hva har skjedd? Størsteparten av sivilbefolkningen har vendt tilbake, de vil hjem og bygge samfunnet opp igjen. Med stå-på vilje og litt hjelp fra hjelpeorganisasjoner har de klart å gjenoppbygge 45%.

Hva sier dette oss? På den ene side, at menneskets vesen er uforanderlig i sin grusomhet. På den annen side, at vi ikke må glemme at denne skapningen også bærer i seg evnen og drivkraften til samarbeid og håp for fremtiden.

FLYPLANK: Huset bygd etter krigen, Alta.
(Foto: Ellen Kasbo)

Returadresse:
Norsk Soroptima
v/Turid Lindheim Nilsen
Vevargata 11
4306 SANDNES

ANERKJENNELSE FOR STØTTE TIL SI-PRESIDENTENS APPELL 2017-2019

Den internasjonale soroptimist-presidenten 2017-2019 takker Norgesunionen for bidrag til prosjekt under hennes appell «Kvinner, vann og lederskap».

I en e-post til unionspresident Randi Mordal Hessen og unionssekretær Synnøve Fagerhaug skriver nylig avgått president for Soroptimist International Mariet Verhoef-Cohen:

«I would like to thank you for your contribution to my SI President's Appeal, «Women, Water and Leadership». It is very much appreciated. We will publish the Impact Report so you will be fully informed around springtime.»

Kilde: soroptimistnorway.no

LITT PRAKTISK

Har du innspill til saker vi skal skrive om, tips oss på soroptima@soroptimistnorway.no. Ta gjerne pennen (eller PC'en) fatt og skriv selv. Det setter vi pris på.

Neste utgave kommer i mars. Fristen for å sende inn stoff til oss er **1. august 2020**.

Har du et bilde til artikkelen? Et godt bilde kan si mer enn mange ord, og er med og hever leseglede og opplevelse. Derfor er det viktig at innsendte bilder er av en viss kvalitet. Størrelse på filene bør være fra noen MB (megabyte) og oppover. I utgangspunktet ønsker vi så store bilder som mulig.

AKTUELLE NETTADRESSER

Stoff til Soroptima sendes til
soroptima@soroptimistnorway.no

SI Norgesunionen nettside
www.soroptimistnorway.no

Soroptimist International
www.soroptimistinternational.org

Facebook
www.facebook.com/SoroptimistNorway

Europaføderasjonen
www.soroptimisteurope.org

Soroptimist Project Matching
www.soroptimistprojects.org

Fokus:
www.fokuskvinner.no

FNs kvinneorganisasjon:
www.unwomen.org

FN-sambandet:
www.fn.no

SJEKK ADRESSEN DIN

Etter hver utsendelse av *Soroptima* får vi en del blader i retur, grunnet feil adresse. Det er synd at ikke alle medlemmer får bladet sitt.

Vi oppfordrer hver enkelt medlem til å sjekke adressen sin i medlemsregisteret, og melder fra til sekretæren i klubben hvis adressen er feil. Endrer du adresse, gi beskjed straks til din klubbsekretær.

Medlemsregisteret finner du på <https://soroptimistnorway.no/>. Velg 'Logg inn' for å komme til intranettet. Klikk da på Klubbområde > Medlemmer for å finne din klubb. Klikk på navnet ditt for å sjekke informasjonen som er lagret om deg.

ANNONSEPRISER

Helside – kr. 2.800,-
1/2 side – kr. 1.400,-
1/4 side – kr. 700,-
1/8 side – kr. 350,-

